

Criminaliteitsanalyse is in Nederland nog een relatief jonge discipline. Binnen het project Criminaliteitsanalyse in Nederland, een initiatief van de Erasmus Universiteit Rotterdam en het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving te Leiden, is een drietal deelprojecten uitgewerkt met het oog op de verdere ontwikkeling en professionalisering van het vakgebied.

Eén van die deelprojecten betreft de publicatie *Criminaliteitsanalyse in Nederland*. Met deze publicatie heeft de redactie de inzichten en kennis met betrekking tot de criminaliteitsanalyse in Nederland bijeen willen brengen. Het streven is geweest om met de medewerking van vele auteurs uiteenlopende analysepraktijken zo systematisch mogelijk te beschrijven. Bovendien beperkt de inhoud van de uitgave zich niet alleen tot de politieke criminaliteitsanalyse, maar komen ook analyses aan de orde die men binnen andere overheids- en particuliere sectoren verricht.

In deze uitgave zijn zowel best practices beschreven als bijzondere thema's zoals de rol van de informatietechnologie, de juridische aspecten, de opleiding, werving en selectie van analisten, enzovoort.

Criminaliteitsanalyse in Nederland beoogt niet alleen een naslagwerk te zijn voor criminaliteitsanalisten (in opleiding), maar is ook interessant voor andere doelgroepen zoals leidinggevenden bij de politie en andere instellingen waar analyses plaatsvinden met betrekking tot criminaliteit of niet-strafbare regelovertreding. Ook bevat deze uitgave waardevolle informatie voor (potentiële) opdrachtgevers en afnemers van analyseproducten, voor politiewetenschappers, criminologen en juristen (in opleiding).

Hans Moerland & Ben Rovers (red.) Criminaliteitsanalyse in Nederland

Hans Moerland & Ben Rovers (red.)
Criminaliteitsanalyse in Nederland

ISBN 90 5749 699 2

Hans Moerland & Ben Rovers (red.)

Criminaliteitsanalyse in Nederland

Elsevier bedrijfsinformatie bv, 's Gravenhage 2000

Dit boek is het resultaat van een meer omvattend project waartoe, halverwege het jaar 1999, de aanzet is gegeven door Ben Rovers – voortien mijn collega aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en intussen werkzaam bij het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving te Leiden. Bedoeld project, dat dezelfde naam draagt als dit boek, betreft een vakgebied dat wij beiden een warm hart toedragen: de criminologische en professionaliserende van deze relatief jonge discipline hebben wij vervolgens in nauw overleg, gaandeweg ook met anderen, drie samenhangende initiatieven uitgewerkt: de publicatie van een boek over de criminaliteitsanalyse in Nederland, een enquête onder analisten, hun opdrachtgevers en afnemers van analyseproducten, en de organisatie van een symposium waarop het boek en de belangrijkste bevindingen van die enquête zouden worden gepresenteerd en besproken. Omdat de uitvoering van de enquête door financiële perikelen vertraging heeft opgelopen, zal het beoogde symposium in zijn geheel aan dit boek zijn gewijd en zullen de enquêteresultaten te geleger tijd worden beschreven in een afzonderlijke publicatie.

Met de publicatie *Criminaliteitsanalyse in Nederland* heeft de tweemansredactie, die ik samen met Ben Rovers vormde, althand kennis en inzichten met betrekking tot de criminaliteitsanalyse in Nederland willen bijbrengen en ordenen in een overzichtswerk. Zij heeft er dan ook naar gestreefd uiteenlopende analysepraktijken zo systematisch mogelijk te doen beschrijven, van de formulering van de doelen, problemen en vragen die bij een bepaalde analyse aan de orde zijn tot de presentatie van het uiteindelijke resultaat. Doen beschrijven, door een gevarieerd samengesteelde verzameling van auteurs: vanwege de diversiteit van alle analysevormen die in het boek aan de orde dienden te komen, moest het bij voorbaat uitgesloten worden geacht dat de benoemde kennis van zaken en deskundigheid in één of enkele personen verenigd zou zijn. Bovendien is het onderwerp van het boek niet beperkt tot de politieke criminaliteitsanalyse, maar strekt het zich tevens uit tot analyses die men binnen andere overheids- en zeker ook particuliere sectoren

verricht. En er worden niet slechts best practices beschreven, maar ook bijzondere thema's: de rol van de informatietechnologie, juridische aspecten, de opleiding, werving en selectie van analisten, de relatie tussen de analist en zijn opdrachtgever, enzovoort. Beoogd wordt met dergelijke ruime opzet niet alleen een naslagwerk te bieden aan criminaliteitsanalisten en aankomende criminaliteitsanalisten, maar ook andere doelgroepen te bedienen, zoals leidinggevenden bij de politie en andere instellingen waar analyses plaatsvinden met betrekking tot criminaliteit of niet-strafbare regeloverbrenging, opdrachtgevers, afnemers van analyseproducten, politiewetenschappers, criminologen en studenten.

Auteurs voor de verschillende hoofdstukken van dit boek zijn dan ook gezocht en gevonden in tamelijk diverse kringen, mede dankzij een voortdurend onderzoek dat erop was gericht het terrein van met name de niet-politieke criminaliteitsanalyse wat nader te verkennen. Ondanks de sterke vertegenwoordiging van wetenschappers, verbonden aan al dan niet universitaire onderzoeksinstituten, bevinden zich onder de auteurs toch ook diverse personen met een politietachtergrond, voor een deel echte 'praktijkmensen'. Het is vanzelfsprekend dat ik, nu de daadwerkelijke publicatie van het boek aanstaande is, in de afgeronde plaats mijn erkentelijkheid wil betuigen aan de auteurs.

Er zijn evenwel heel wat meer personen en instellingen die een woord van dank meer dan toekomt. Daarbij speelt ook een rol, dat het project in zijn totaliteit met nogal wat tegenslagen te kampen heeft gehad; niet de minste daarvan was dat mijn mederedacteur en initiatiefnemer Ben Rovers in een betrekkelijk vroeg stadium door ziekte heeft moeten aftakken. Op alle mogelijke fronten heb ik echter de steun ondervonden die nodig was om onze ambitieuze plannen alsnog tot een goed einde te brengen. Zo gaat mijn welgemeende dank uit naar de leden van de begeleidingsgroep die voor het project werd samengesteld: René Hesseling, Ingrid van Lankeren, Paul Minnebo, Anne Mooij, Hilde Scholtens, Piet Verbrée en Peter Versteegh. Sommigen onder hen zijn hierboven al bedankt omdat ze ook als auteur aan dit boek hebben bijgedragen en mogen zich hieronder nogmaals aangesproken voelen omdat zij zich nog op andere wijze voor het wel-

Vormgeving en typografie: uitgeverij Vanitilt/Martien Frijns

ISBN 90 5749 699 2
NUGI 862

© Elsevier bedrijfsinformatie bv, 's Gravenhage 2000

Behoudens de door de wet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vervoerdigd en/of openbaar gemaakt zonder schriftelijke toestemming van de uitgever die daarmee door de auteur(s) met uitsluiting van ieder ander onherroepelijk is gemachtigd.

Aan de verspreiding van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die nochtans onjuist is opgenomen, aangevoerd of anderszins niet juist is, aanvaardt de uitgever geen aansprakelijkheid. Voor eventuele verbetering van opgenomen gegevens houden zij zich gaarne aanbevolen.

slagen van het project hebben ingezet. Er is er evenwel één die zonder meer een aparte vermelding verdient, omdat ze zo'n anderhalf jaar lang in tal van opzichten en met niet-aflattende inzet de redactionele steun en toeverlaat is geweest. Bedankt, Anne!

In nood leert men niet alleen zijn vrienden kennen, maar ook zijn collega's. De conceptteksten die de redactie van haar auteurs ontving, zijn door deskundigen van diverse pluimage en herkomst gelezen en becommentarieerd. Een ieder die mij aldus terzijde heeft gestaan, ben ik uiterzwaar dankbaar, maar met name hebben zich in dit opzicht verdienstelijk gemaakt Vincent Mul, Frank Boerman en niet te vergeten Cathelijne van der Schoot, die mij in heel wat hoofdstukken op onvolkomenheden heeft gewezen. Voor één bijdrage is door haar ook het nodige redactiewerk verricht, samen met Daphne Kunst. Daphne wil ik op deze plaats tevens nog eens mijn erkentelijkheid betuigen voor haar inspanningen in het kader van het vooronderzoek, daarbij geassisteerd door Rogier Donkers, en voor de vele hand- en spandiensten die zij tot op heden reeds aan het project Criminaliteitsanalyse in Nederland heeft verleend. Deze betreffen mede de organisatie van het gelijknamige symposium in De Reetorst te Ede, welke taak, verricht vanuit het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving, bij Nadia van den Berg in wel zeer goede handen is gekomen.

Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum van het ministerie van Justitie, de Erasmus Universiteit Rotterdam en het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandaving wil ik gaarne mijn dank betuigen voor de financiële ondersteuning die zij aan het project hebben verleend, laatsgenoemde instelling tevens voor de gastvrijheid en de voorkomendheid die zij, vooral in de persoon van Koeny Albers, telkens weer aan de dag heeft gelegd wanneer er besprekingen plaatsvonden of andere dingen moesten worden 'georganiseerd'. Dank natuurlijk ook aan het adres van al diegenen die in het kader van het project hebben deelgenomen aan discussiebijeenkomsten, die een vragenformulier hebben ingevuld en/of op andere wijze (via e-mail, telefoon of fax) hebben bijgedragen aan het redactionele inzicht in het vak waar dit boek over gaat. In voorkomende geval-

len werden betrokkenen door ons aangeduid en aangeschreven als 'vrienden van de criminaliteitsanalyse', en voor sommigen lijkt die benaming meer dan een loze krete.

Al met al heb ook ikzelf bij mijn redactionele besommeringen de nodige vriendschap mogen ervaren, en bovendien heb ik heel wat mensen leren kennen met wie ik buitengewoon plezierig heb samengewerkt. Niet ongenoemd in dat verband mogen blijven uitgever Yvonne Nieuwman en bureauredacteur Marc Beerens en, in hun ver- lengde, Michel Melenhorst en Marlijn Frijs- allen bedankt! Last but not least wil ik natuurlijk Ben Rovers bedanken; hij weet hoezeer ik het betreurt dat we een klus waar we samen aan begonnen zijn, niet samen hebben kunnen afma- ken.

Hans Moerland

Inhoudsopgave

Deel I	19
Inleidende beschouwingen	
Cyrille Eijmaut en Hans Moerland <i>Achtergrond, geschiedenis en praktijk van de criminaliteitsanalyse</i>	21
Inleiding	22
De introductie van criminaliteitsanalyse in de politie	23
Malaise in de politieke criminaliteitsanalyse?	24
Criminaliteitsanalyse buiten de reguliere politie: een terreinverkenning	26
De opzet van de terreinverkenning	27
Enkele globale bevindingen van de terreinverkenning	28
Hans Moerland en Anne Mooij	
Criminaliteitsanalyse: een nadere afbakening van het begrip	33
Inleiding	34
Een inventarisatie van begripsomschrijvingen en dimensies	35
Begrip en praktijk	41
De afbakening van een nieuw begrip, onder de noemer 'criminaliteitsanalyse'	43
Criminaliteitsanalyse, een globale begripsomschrijving	43
Met het oog op de praktische bestrijding van (die) criminaliteit	44
Criminaliteitsgegevens	45
Het zoeken naar en inzichtelijk maken van verbanden	47
Criminaliteitsanalyse: een vak apart?	47
De opbouw van het boek	48
<i>De bijzondere thema's in vogelvlucht</i>	49
Analyse van afzonderlijke gevallen en systematische vergelijking van gevallen	50

Deel II

Analyse van afzonderlijke gevallen

Deel II	53
Hoofdstuk 2	
Hans Moerland	55
Analyse van afzonderlijke gevallen	
Inleiding	56
Analyses, gevallen en andere onderwerpen	57
Grenskwesties	58
De hoofdstukken in vogelvlucht	59

Deel III

Hoofdstuk 3

3:1	56
3:2	57
3:3	58
3:4	59

Inleiding	7.1	110
Gegevens en informatie	7.1.1	110
Financieel rechercheren en forensische accountancy	7.1.2	110
Financiële analyse	7.3-3	111
Financiële analyse in het kader van de strafrechtelijke rechtspraak	7.2	111
Jaarrekeninganalyse	7.2.1	112
Geldstroombalans	7.2.2	114
Goederenstroombalans in combinatie met geldstroombalans	7.2.3	116
Financiële analyse binnen de private dienstverlening	7.3	118
Analytische software	7.4	120
Het Syfact-informatiesysteem	7.5	121
Het systeem	7.5.1	121
Contextanalyse met Syfact	7.5.2	121
Slotbeschouwingen	7.6	123

Hoofdstuk 8

Ton Bloem en Raymond Aarts

Het gebruik van gegevens van telecommunicatie	12.5	126
Inleiding	8.1	126
Het belang van telecommunicatie	8.1.1	126
Het belang van gegevens van telecommunicatie voor de opsporing	8.1.2	126
Telecommunicatie: een razendsnelle ontwikkeling	8.1.3	127
Implicaties voor misdaad en misdadigheidsrijder	8.1.4	127
De opbouw van het hoofdstuk	8.1.5	128
Vormen van telecommunicatie	8.2	128
Telefonie met behulp van vaste apparatuur	8.2.1	129
Mobiele telefonie	8.2.2	130
Satellietcommunicatie	8.2.3	130
Paging	8.2.4	130
Faxen	8.2.5	130
Communicatie per computer	8.2.6	131
Het nut van gegevens van telecommunicatie voor de opsporing	8.3	131
Bezit en gebruik van communicatiemiddelen	8.3.1	132
Contacten	8.3.2	132
Verblijfplaatsen, posities	8.3.3	132
De inhoud van de communicatie	8.3.4	133
Informatie die is opgeslagen in de communicatieapparatuur	8.3.5	133
Problemen en beperkingen	8.4	133
Bezit en gebruik van communicatiemiddelen	8.4.1	134
Contacten	8.4.2	134
Verblijfplaatsen, posities	8.4.3	135
De inhoud van de communicatie	8.4.4	135
Informatie die is opgeslagen in de communicatieapparatuur	8.4.5	136
Analyse van de gegevens	8.5	136
Voorwaarden voor analyse	8.5.1	136
Analyse voor de aansturing van een onderzoek	8.5.2	137
Analyse voor de bewijsgraving	8.5.3	137
Slotbeschouwing	8.6	137

Inleiding	4.1	62
De met behulp van ordening te beantwoorden vragen	4.2	63
De te ordenen zaakgegevens	4.3	64
Hoe te ordenen, te analyseren?	4.4	64
Het vervaardigen en presenteren van analyseproducten	4.5	64
De context van ordening en analyse	4.6	64
Samenvatting	4.7	64

Hoofdstuk 5

Simone van der Zee, Niels IJlsee en Paul van den Eshof

Specifieke profielanalyse	75	76
Inleiding	5.1	77
Specifieke profielanalyse, een vorm van gedragskundige analyse	5.2	77
De ontwikkeling van specifieke profielanalyse	5.2.1	79
De wetenschappelijke basis van gedragskundige analyse	5.2.2	80
De gang van zaken bij specifieke profielanalyse	5.3	80
Het verzoek om een specifieke profielanalyse	5.3.1	81
De fasen van een specifieke profielanalyse	5.3.2	81
Probleemstellingen en vragen	5.3.3	81
Bronnen en methoden van gegevensverzameling	5.3.4	81
Bewerking en analyse van de gegevens ter ontwikkeling van een profiel	5.3.5	82
Presentatie van het profiel	5.3.6	83
De context van de specifieke profielanalyse	5.4	84
De betrokkenen	5.4.1	84
De condities: wanneer kan een specifiek daderprofiel worden gemaakt?	5.4.2	85
Het nut van specifieke profielanalyse en gedragskundige adviezen	5.4.3	86
Conclusies en samenvatting	5.5	87

Hoofdstuk 6

Peter Klerks

Crimineel samenwerking	91	92
Inleiding	6.1	92
Een wereld in verandering	6.1.1	92
Het analyseren van criminele samenwerkingsverbanden	6.1.2	93
Verzameling, beoordeling en selectie van gegevens	6.2	94
Verzameling van gegevens	6.2.1	94
Beoordeling en selectie van gegevens	6.2.2	95
Zicht op samenwerkingsverbanden	6.3	97
Interpretatie met behulp van netwerkmodellen	6.4	100
Het criminele landschap: netwerken en infrastructuur	6.5	101
Het criminele landschap in kaart	6.5.1	101
Naar een nationaal inzicht?	6.5.2	103
Landschapskaarten in de regio's?	6.5.3	104
Samenvatting en conclusies	6.6	106

Deel III

Systematische vergelijking van gevallen

Hans Moerland Systematische vergelijking van gevallen

- Inleiding 191
- Gevalen en populaties 192
- Grenswaarsies 193
- De hoofdstukken in vogelvlucht 195

Hoofdstuk 12

- 12.1 191
- 12.2 192
- 12.3 193
- 12.4 195

Carrien Bijveld en Ronald Meijer Expliciete analyse van delictcombinaties en verdachtenkenmerken

- Inleiding: profielen, repertoires en combinaties daarvan 199
- Onderzoeksvragen 200
- Bronnen en methoden van gegevensverzameling 201
- Analyse en bewerking van gegevens 203
- De techniek 203
- De toepassing op vader- en delictkenmerken 204
- Presentatie van de resultaten 207
- De context van de exploratieve analyse 210
- Conclusie 210

Hoofdstuk 13

- 13.1 200
- 13.2 201
- 13.3 203
- 13.4 203
- 13.4.1 203
- 13.4.2 204
- 13.5 207
- 13.6 210
- 13.7 210

Milly Lyre Typering van gelegenheden, risicoanalyse betreffende fraude met werknemersverzekeringen

- De uitvoering van werknemersverzekeringen 214
- Waarom risicoanalyse? 215
- Risicoanalyse vanuit verschillende invalshoeken 216
- De dief maakt de gelegenheid 216
- De gelegenheid maakt de dief 216
- Typering van gelegenheden 217
- Witte fraude 217
- Zwarte fraude 218
- Premieontduiking 219
- Toepassing en validatie van het risicomodel 219
- De organisatorische context 220
- Samenvatting 221

Hoofdstuk 14

- 14.1 214
- 14.2 215
- 14.3 216
- 14.3.1 216
- 14.3.2 216
- 14.4 217
- 14.4.1 217
- 14.4.2 218
- 14.4.3 219
- 14.5 219
- 14.6 220
- 14.7 221

Hoofdstuk 10

Hans Nelen Modellen voor evaluatie van opsporingsonderzoek

- Inleiding 161
- Soorten evaluatie 162
- Het doel van de evaluatie 162
- Het tijdstip van de evaluatie 163
- De evaluatievorm 163
- Vier evaluatiemodellen nader bekeken 164
- MORT 165
- L.E.G.O. 165
- Het kwaliteitsinstrument Zwacht 166
- ZERO 168
- Beoordeling van de instrumenten 169
- Conclusie 173

Hoofdstuk 11

Peter van der Laan en Monika Smit Evaluatie van op preventie gerichte criminaliteitsbestrijding: de politief bemoeienis met jeugdcriminaliteit

- Inleiding 176
- Programma-evaluatie 177
- Procesevaluatie 177
- Productevaluatie 177
- Mengvormen van proces- en productevaluatie 180
- Individuele evaluatie 181
- Het N=1-onderzoek 183
- De gevalstudie 184

Hoofdstuk 12

Hans Moerland Systematische vergelijking van gevallen

- Inleiding 191
- Gevalen en populaties 192
- Grenswaarsies 193
- De hoofdstukken in vogelvlucht 195

Hoofdstuk 13

Carrien Bijveld en Ronald Meijer Expliciete analyse van delictcombinaties en verdachtenkenmerken

- Inleiding: profielen, repertoires en combinaties daarvan 199
- Onderzoeksvragen 200
- Bronnen en methoden van gegevensverzameling 201
- Analyse en bewerking van gegevens 203
- De techniek 203
- De toepassing op vader- en delictkenmerken 204
- Presentatie van de resultaten 207
- De context van de exploratieve analyse 210
- Conclusie 210

Hoofdstuk 14

Milly Lyre Typering van gelegenheden, risicoanalyse betreffende fraude met werknemersverzekeringen

- De uitvoering van werknemersverzekeringen 214
- Waarom risicoanalyse? 215
- Risicoanalyse vanuit verschillende invalshoeken 216
- De dief maakt de gelegenheid 216
- De gelegenheid maakt de dief 216
- Typering van gelegenheden 217
- Witte fraude 217
- Zwarte fraude 218
- Premieontduiking 219
- Toepassing en validatie van het risicomodel 219
- De organisatorische context 220
- Samenvatting 221

Hoofdstuk 15

Samenwerking tussen bestuurlijke en justitiële handhavingsspartners

- Inleiding 139
- Een tweetal samenwerkingsverbanden 140
- De Handhavingstructuur Probleembedrijven Rijnmondgebied 141
- Regionaal Interdisciplinair Fraudeteam Rotterdam 141
- Overeenkomsten en verschillen in organisatiestructuur 143
- De onderzoeksprojecten in grote lijnen 143
- Werkwijze, werkprocessen en projectfasen 145
- Overeenkomsten en verschillen in werkwijze 145
- Eenkele onderzoeksfasen nader bezien 149
- Bepaling van de onderzoekspopulatie en de inhoud van het project 151
- Opbouw van de informatiepositie 151
- Verificatie van informatie 153
- Administratieve controle 154
- Ontwikkeling van integrale methodieken 155
- Koelpunten in het onderzoek 156
- Samenvatting 157
- Bijlage: Structuur van de HPR 159

Hoofdstuk 16

Peter van der Laan en Monika Smit Evaluatie van op preventie gerichte criminaliteitsbestrijding: de politief bemoeienis met jeugdcriminaliteit

- Inleiding 176
- Programma-evaluatie 177
- Procesevaluatie 177
- Productevaluatie 177
- Mengvormen van proces- en productevaluatie 180
- Individuele evaluatie 181
- Het N=1-onderzoek 183
- De gevalstudie 184

Hoofdstuk 15	Eric Luijckx <i>De toepassing van fraude-detectiesystemen binnen het creditcardbetaalingsverkeer</i>	223	Henk van de Bunt en Edward Kleemanns <i>De WODC-monitor georganiseerd criminaliteit</i>	263
15.1	De frauderisico's van het creditcardbetaalingsverkeer	224	Inleiding	18.1
15.2	Signalering van mogelijke fraude op basis van verdachte autorisatieaanvragen	224	Doel- en probleemstelling van de WODC-monitor	18.2
15.3	Detectietechnieken op basis van neurale netwerken en regels	225	De onderzoeksopzet	18.3
15.3.1	Neurale-netwerkmodellen	225	Zijn politieregevers geschikt voor wetenschappelijk onderzoek?	18.3.1
15.3.2	Op regels gebaseerde modellen	227	Welk type gegevens is het meest betrouwbaar?	18.3.2
15.4	Analyse en beoordeling van verdachte autorisatieaanvragen in de praktijk	228	De selectie van zaken	18.3.3
15.5	Daderonderzoeken	229	De gegevensverzameling	18.4
15.6	Bij de detectie betrokken functionarissen	230	Het bestuderen van afgesloten opsporingsonderzoeken (fase 1)	18.4.1
15.7	Samenvatting	230	Het gebruik van andere bronnen (fase 2)	18.4.2
			Analyse en rapportage	18.5
			Terugblik en vooruitblik	18.5
			Bijlage: Beknopte versie van de aandachtspuntenlijst van de WODC-monitor georganiseerd criminaliteit	18.6
Hoofdstuk 16	Gerben Bruinsma <i>Spreading van geregistreerde criminaliteit</i>	233	Toon van der Heijden <i>Analyse van de georganiserde misdaad in Europa</i>	277
16.1	Inleiding	234	Inleiding	19.1
16.2	Spreading van misdaad	235	De eerste Europese analyse	19.2
16.3	De merites van politierestraties voor de vervaardiging van criminaliteitsbeelden	237	De analysemethode van de Europese Unie	19.3
16.4	De spreading van misdaad in beeld gebracht	238	De analysemethode van de Raad van Europa	19.4
16.4.1	Temporele spreading	239	Initiatieven vanuit de Verenigde Naties	19.5
16.4.2	Geografische spreading	240	Overeenkomsten en verschillen in werkwijze	19.6
16.4.3	Sociale spreading	241	De beschikbaarheid en vergelijkbaarheid van gegevens	19.6.1
16.5	Verplaatsingseffecten	243	De wijze van analyseren	19.6.2
16.6	Conclusies	243	Het gebruik van de analyseresultaten	19.6.3
			Kritiepunten en aanbevelingen	19.7
			Definieringskwesties	19.7.1
			De aard van de analyses	19.7.2
			Samenvatting	19.8
Hoofdstuk 17	Stasja Draisma en Frank Weerman <i>Aard, spreading en ontwikkeling van criminele samenwerking</i>	245	Paulien Meesters en Bert Niemeijer <i>Criminaliteitsbeeldanalyse: problemen en mogelijkheden</i>	293
17.1	Inleiding	246	Inleiding	20.1
17.2	Vergelijkende analyse van criminele samenwerking door jeugdigen	247	Problemen van de traditionele criminaliteitsbeeldanalyse	20.2
17.2.1	De aard van de samenwerking	247	De traditionele criminaliteitsbeeldanalyse	20.2.1
17.2.2	De analyses in vogelvlucht	248	Methodologische problemen	20.2.2
17.2.3	Bronnen en methoden	249	Inhoudelijke problemen	20.2.3
17.3	Vergelijkende analyse van samenwerking in de georganiseerde misdaad	251	De beperkte rol van criminaliteitsbeeldanalyse	20.2.4
17.3.1	De aard van de samenwerking	251	Conclusies	20.2.5
17.3.2	De analyses in vogelvlucht	252	Noodzaak en mogelijkheden van geavanceerder criminaliteitsbeeldanalyse	20.3
17.3.3	Bronnen en methoden	254	Hogere eisen aan politie en partners	20.3.1
17.4	Voor- en nadelen van de gebruikte bronnen en methoden	255	Mogelijkheden van geavanceerder criminaliteitsbeeldanalyse	20.3.2
17.5	Praktische wenken voor vergelijkende analyse van criminele samenwerking	257	Het belang van investeren	20.3.3
17.6	Samenvatting en besluit	258		

Excel/Access	331
rus-connect	331
(Geo-)grafische systemen	332
Open bronnen: gebruik en bruikbaarheid	332
Onderliggende problemen bij computergebruik	333
Het definitieprobleem	333
Registratiegedrag	334
De bruikbaarheid van politiebesteden	335
Lijnen naar de toekomst	337
<i>Bijlage: Lijst met afkortingen en begrippen</i>	339

Naar een intelligente benadering	304
Intelligentie	305
Intelligentie en criminaliteitsbeeldenanalyse	305
Kandvoorwaarden voor realisering van een intelligentie-benadering	306

Hoofdstuk 21

Adriaan Denkers

Analyse & Research, taakgebied bij de FIOD

Inleiding	310
De noodzaak tot verdere professionalisering van de rechshandhaving	310
Opsporingsonderzoeken van de FIOD	310
Opsporingsinformatie	311
Het taakgebied Analyse & Research	311
De producten van Analyse & Research	312
De evaluerende analyse	312
De fraudemonitor	314
Het prioriteringsinstrument	315
Bronnen en methoden	316
<i>Bronnen</i>	316
Bewerking en analyse van gegevens	317
Presentatie van resultaten	318
Contextuele kwesties	319
Concluderende beschouwingen	319

Deel IV

Bijzondere thema's

Hoofdstuk 22

Wouter Stol

Informatietechnologie in criminaliteitsanalyse

Inleiding	323
Veranwoording	324
Historie: politiebrowsersystemen in een tijdlijn	324
Herkenningssysteem (HKSS)	324
CTD- en rechercheautomatisering	325
Meldkamerautomatisering	326
Basisprocessenprogramma's	326
Software voor vergelijkende analyse	326
SFSS	327
Excel/Access	327
DEX/DEX2000	327
GIDS	328
VICLAN	328
InfoRay	329
Geografische systemen	330
Software voor gevalsanalyse	330

Hoofdstuk 23

Vincent Mul

Juridische aspecten van criminaliteitsanalyse

Inleiding	341
Bescherming van de persoonlijke levenssfeer	342
Criminaliteitsanalyse in het kader van (mogelijk) voorbereidend onderzoek	344
Algemeen	344
<i>Het inwinnen van criminele inlichtingen</i>	344
Het verkenmend onderzoek	345
Het opsporingsonderzoek	347
Criminaliteitsanalyse door niet-politiele opsporingsdiensten	348
Strafrechtelijke reactie op onrechtmatige analyse	349
Criminaliteitsanalyse buiten het kader van (mogelijk) voorbereidend onderzoek	349
Opsporingsambtenaren	350
Anderen dan opsporingsambtenaren	350
Bescherming van persoonsgegevens	351
Regels die beperkingen opleggen	351
Voorwaarden voor de verwerking van persoonsgegevens	352
Wet en Besluit politieregisters	353
Afrounding	354

Hoofdstuk 24

Paul Minnebo

Criminaliteitsanalyse in Nederland en ontwikkelingen elders

Inleiding	357
Kwaliteit	358
Afspraken en verwachtingen	359
Ontwikkelingen op het gebied van enkele afzonderlijke analysesoorten	361
Vergelijkende zaakanalyse	364
Specifieke profielanalyse	364
Strategische criminaliteitsanalyse	366
De rol van internationale organisaties	368
Slobeschouwingen	369

25.1	Inleiding	371
25.2	Vier categorieën van criminaliteitsanalyse	372
25.2.1	Samenhang met het operationele proces	372
25.2.2	Vier niveaus, vier categorieën van analyse	374
25.2.3	Experimenteel	375
25.3	Opdrachtgevers, opdrachtgevers en hun formele relaties	376
25.3.1	De klant centraal	376
25.3.2	De analist: ingebeld of uitgekend?	377
25.3.3	Verwachtingen bij de klant	378
25.3.4	Opdrachtoverlening bij de EIOD	379
25.3.5	Een 'One-Stop-Analyseshop'	380
25.4	De toestandkoming van de opdracht	381
25.4.1	Periodieke en incidentele opdrachten	381
25.4.2	Afstemming van vraag en te leveren product	382
25.5	Invoel van de opdrachtgever op het analyseproces	384
25.5.1	Aanlevering van te analyseren materiaal	384
25.5.2	Bemoeten met de feitelijke analyse	385
25.5.3	Tussentijdse aan- en bijsturing	385
25.6	De afname van het analyseproduct	385
25.6.1	Papieren producten	385
25.6.2	Presentaties	385
25.6.3	Andere manieren van verspreiding	387
25.7	Samenvatting en conclusies	387
	Bijlage: Checklist opdrachtgesprek	388

Hoofdstuk 2/6

Peter Kruize en Paul Gruter
Werving, selectie en opleiding van analisten

26.1	Inleiding	391
26.2	Werving en selectie	392
26.2.1	Funcieprofiel en werkzaamheden van criminaliteitsanalisten	392
26.2.2	Crediteermierde werving	393
26.2.3	Werving uit eigen gebieden?	395
26.2.4	Selectieprocedures	397
26.3	Opleiding	398
26.3.1	Cursusaanbod van de politie	401
26.3.2	Cursusaanbod binnen het reguliere onderwijs	402
26.3.3	Particulier cursusaanbod	403
26.3.4	Een kritische beschouwing over de opleidingen	403
26.4	Samenvatting	403

27.1	Inleiding	406
27.2	Kwaliteit en gebruik van criminaliteitsanalyse	408
27.3	Knelpunten in de ontwikkeling van criminaliteitsanalyse als discipline	410
27.4	Vaktechnische knelpunten	413
27.5	Logistische knelpunten	414
27.6	Contextuele knelpunten	417
27.7	Stoebeschuivingen	422
	Bijlage: Mini-enquête 'Knelpunten en toekomst van de criminaliteitsanalyse'	425

Hoofdstuk 2/8

Anne Mooij en Hans Moerland
Visies op de toekomst van de criminaliteitsanalyse

28.1	Inleiding	430
28.2	Verwachte ontwikkelingen	431
28.2.1	Veranderingen in de vraag naar (producten van) criminaliteitsanalyse	431
28.2.2	Veranderingen in de wijze waarop aan de vraag wordt voldaan	433
28.2.3	Veranderingen in de positie van analisten	435
28.3	Gewenste ontwikkelingen	435
28.3.1	De inbedding van de criminaliteitsanalyse in de politieorganisatie	436
28.3.2	De opleiding van analisten	437
28.3.3	Standaardisatie	439
28.3.4	De opvatting van het vak als zodanig	440
28.4	Ten slotte	442

Lijst met afkortingen

Zoekregister